

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ «БАЗЕЛЬ-III»

Одним із індикаторів перебігу економічних процесів на національному та глобальному рівні є стан банківської системи. На стан банківської системи суттєвий вплив спричинило банкрутство одного з провідних світових банків Lehman Brothers Holding, що стало поштовхом до фінансової кризи. Як результат, ситуація, що склалась вимагала від світової спільноти та урядів країн відповідних змін, реформування та перегляду принципів регулювання та управління банківськими системами та установами, запровадження інновацій у сфері оцінки їх фінансового стану. Таким документом стала «Міжнародна конвенція щодо вимірювання та вимог до капіталу» Базельського комітету по банківському нагляду. Згідно документу, банки повинні мати достатній рівень капіталу високої якості, набір високоліквідних активів для більш ефективного протистояння фінансовим потрясінням у майбутньому.

В листопаді 2010 р. в Сеулі на Саміті Великої Двадцятки було ухвалено нові положення, які отримали назву «Базель-III». Фактично, вони є продовженням та вдосконаленням угод «Базель-I» та «Базель-II». Як відомо, «Базель-I» застосовувався переважно для позначення вимог до рівня капіталу та розподілу капіталу на три рівні. В другій угоді більший акцент було зроблено на поліпшення системи управління кредитним ризиком та вдосконалення пруденційного нагляду.

«Базель-III» включає в себе вдосконалення як на мікро-, так і макропруденційному рівнях. Нові стандарти мають переваги щодо величини і якості власного капіталу. Базель-3 містить системно орієнтовані компоненти, які в цілому повинні забезпечувати фінансову стійкість банківських систем.

Важливими ознаками нових капітальних стандартів за Базель-3 є:

- поліпшення якості структури власного капіталу банків;
- істотне підвищення необхідної квоти капіталу;

- зменшення системного ризику;

- передбачено достатньо часу для переходу на нові нормативи регулювання.

За своєю суттю ініціативи Базельського комітету з банківського нагляду спрямовані на посилення вимог до капіталу і ліквідності банків. Основні вимоги Базеля-3 зосередженні на власному капіталі банку, оскільки він має найвищу ліквідність, а відповідно виступає найкращою формою амортизації фінансових збитків.

Разом з тим «Базель-III» має як позитивні, так і негативні сторони. Зокрема, є загрози скорочення фінансового сектору в кілька разів, тому що не всі банківські установи зможуть витримати нові стандарти щодо капіталу. Нові вимоги можуть знизити прибутковість банківської індустрії, підвищити вартість запозичень. Після прийняття «Базель-III» банкам будуть потрібні додаткові кошти. Це викликано, по-перше, тим, що збільшення капіталу означає зростання його вартість, тобто банки повинні наростити свої прибутки. У зв'язку з цим можуть зростати відсоткові ставки за кредитами. По-друге, банківську систему очікують злиття і поглинання, особливо це стосується ЄС, що зменшить кількість банків і відповідно конкуренцію в банківській сфері. По-третє, вимоги Базель-3 стосуються збільшення не лише капіталу, а й активів.

Діяльність національного банківського сектору регулюється у відповідності зі стандартами «Базеля I». Окремі вимоги «Базеля II» реалізували лише деякі банки з іноземним капіталом. Що стосується «Базеля III», то, безумовно, українські банки мають відповідати прийнятим стандартам. Хоча здійснювати такий перехід доцільно поетапно і в рамках індивідуального підходу. До того ж не існує на сьогодні точних оцінок того, яка капіталізація потрібна українським банкам для відповідності вимогам Базельського комітету.

Список літератури: 1. стаття УДК 336.71 «Базель III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи доц., к.е.н. *М.Д. Жанна* Тернопільський національний економічний університет; 2. стаття УДК 336.71 Вплив впровадження угоди Базель-3 на діяльність банків України *Л.П.Кушнір, В. І.Волохов, С.А.Дудін*; 3. стаття

Н.Б. Токар, асистент НТУ «ХП»

К.О. Куфлієвська, студент НТУ «ХП»

ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РАХУНКІВ В УКРАЇНІ

В даний час застосування без готівкових розрахунків при здійсненні різних господарсько – економічних операцій стає все більш популярним. Однак поки що не створена система масових електронних платежів, яка задовольняла б вимогам всіх учасників господарського процесу, зокрема фізичних осіб. У зв'язку з цим дана тема є актуальною для України, оскільки велика частина операцій з розрахунків юридичних осіб та частина операцій за розрахунками фізичних осіб проводяться в безготівковій формі. А збільшення частки безготівкових розрахунків дасть можливість забезпечити значне скорочення терміну проходження платежів, захист від розкрадання, підвищить надійність та ефективність розрахунків, а також прискорить оборот грошових коштів, що дасть можливість банкам використовувати залишки коштів на рахунках клієнтів для кредитування і здійснення інвестицій в економіку країни.

Безготівкові розрахунки мають важливе економічне значення в прискоренні оборотності коштів, скороченні готівкових грошей, необхідних для звернення, зниженні витрат обігу. Безготівкові розрахунки сприяють концентрації грошових ресурсів у банках, бо тимчасово вільні грошові кошти підприємств, що зберігаються в банках, є одним із джерел кредитування. Чітке розмежування безготівкового і готівкового грошового оборотів створює умови, які полегшують планування грошового обігу та безготівкового грошового обороту. Розширення сфери безготівкового обороту дозволяє більш точно визначати розміри емісії та вилучення готівкових коштів.